

СТАНОВИЩЕ

за докторска дисертация

на тема:

„ ЛИЧНОСТНИ ПРЕДИКТОРИ ЗА ПОЯВА НА ПРЕХИПЕРТОНИЯ“

Докторант: АНЕТА ДРАГОТИНОВА МИШЕВА

Становище : доц. д-р Красимир Иванов д.пс.

Дисертацията на Анета Мишева е положена в интердисциплинарното поле на медицината, психологията и психотерапията. Актуалността на темата е в съзвучие със съвременните проучвания в областта на психосоматиката, които са насочени към изучаването на механизмите на развиване на сърдечно-съдова патология и определяне на влиянието на социалнопсихологичните фактори за формирането дезадаптивни личностно- средови взаимодействия .

Влиянието на психологичният фактор доскоро беше пренебрегвано от традиционната медицина, там определено господстваше чисто физиологичният аспект ,но все повече изследователски данни говорят в полза на участието на психологичната личностовата предизпозиция в генезата на определени сърдечно-съдови заболявания –например хипертонията.

Това позволи да се открият финните нюанси на поява на специфични предиктори на дадено патологично състояние, а разпознаването им до неговата ранна и своевременна диагностика. Доброто познаване на психологичната личностовата предизпозиция води до индивидуален подход в диагностиката и терапията. Част от индивидуалния подход и от немаловажно значение е също оценката на психосоматичния риск за отделната личност и анализът на вероятността прехипертоничното състояние да прерасне в хипертонична болест.

Всички тези особености , които Анета Мишева подробно и обстойно разглежда в дисертационния си труд са безспорен принос, към изучаването в детайли на психологичните личностни предиктори.

Така психологичните фактори ще заемат полагащото им се значимо място в етиологията на сърдечно-съдовата патология.

Структурно дисертационният труд е с обем 202 страници, библиография и приложение. Съдържа 38 таблици и 34 фигури, които улесняват възприемането тестовите данни. Библиографията съдържа 170 източника, от които 34 на кирилица и 136 на латиница.

Първата глава на дисертацията е обзор върху понятието „прехипертонията“, понятието от последното десетилетие, въведено в медицината и свързвано с високия риск от сърдечно съдово заболяване. В тази глава подробно са разгледани психологичните личностни особености и начин на живот на отделния индивид, и връзката им със появата на патология. Докторантката много ясно и прецизно е представила психобиологичните аспекти на възникване на хипертония, теориите и направленията, които ги изучават, връзката им със емоционалните състояния на отделната личност и по конкретно с гнева.

Много добро впечатление прави отбелязването на Варненската изследователска школа и приносът и за развитието на психосоматиката.

Втората глава представя организацията на изследването. Целта, основните задачи, работните хипотези са много добре структурирани и надлежно представени. Изследвани са 230 лица по критериите на СЗО, от които 139 с диагноза прехипертония и 91 без заболяване, разпределени в основна и контролна групи, всяка от които в подгрупи по възраст и пол. Приложени са четири методики на изследване: собствена анкета, теста за фрустрационен толеранс на Розенцвайг, скалата за жизнено значими събития на Холмес, и скалата на Спилбъргър за гнева като личностова черта. Избраните методики са съразмерни към поставените задачи и част от тях се използват в световни изследвания при сърдечно болни. Обработката на данните е направена със съвременен пакет от статистически методи на SPSS.

Получените данни са строго научно и професионално представени, което говори за добро познаване на методиките и работата с тях. Резултатите са интерпретирани с вещина и са ясно корелиращи на поставените предварителни задачи. Изводите са добре постулирани и приносите на настоящото дисертационно изследване са безспорни.

Създаден е обобщен **профил на лицата с прехипертония**, изведени са предиктори- гравидна агресивност в социалното функциониране, засилена агресивна интерпретация в емоционалното преживяването, противоречивост в поведението, носещи за индивида негативни

преживявания и агресивна готовност, която се подтиска. Тези предиктори са пряко корелиращи със промяна на стойностите на артериалното налягане. Несъмнено достойнство на дисертационния труд на Анета Мишева е посоченият терапевтичният и профилактичен алгоритъм за овладяване на този сложен психофизиологичен процес и посоченото безспорно място, което психотерапията заема в него.

В заключение на своето становище искам да изразя личната си удовлетвореност от отличните професионалните умения на Анета Мишева да провежда сериозно научно изследване, да анализира и интерпретира сложни взаимовръзки в една трудна и твърде дискретна в проявената симптоматика психосоматична област като прехипертонията! Дисертацията на Мишева отговаря на високите критерии на докторската образователна и научна степен !

С професионална убеденост и задоволство предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват на Анета Мишева научната и образователна степен „Доктор“ по психология!

17.04.2014

доц. д-р Красимир Иванов д.пс.

Варна

